

1889.

Tizenhatszadik évfolyam.

TORONTÁL.

12-ik szám.

Vasárnap, márczius 24-én.

Vegyestartalmu hetilap. — A megye közlönye.

Megjelen minden vasárnapon.

Előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyv- és könyvnyomdai Nagy-Becskerekben, hová az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Hirdetések és mellékletek minden nyelven vétetnek fel a kiadóhivatalban. Kéretik az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétetnek.

Hivatalos hirdetések: A n. m. kir. belügyminisztérium határozata értelmében a hivatalos hirdetések bérmentes és előlegezlen beküldendő közlési díja 1875. év első napjától kezdve következőképpen állapított meg:

100 szóig egyszer	közölte és egy	hirdetést igazoló lap	1 frt 67 kr.
200	-	-	2 - 67 -
300	-	-	3 - 67 -
400	-	-	4 - 67 -
500	-	-	5 - 67 -

és így tovább minden megkezdett 100 szóért 1 frttal több.

Magán hirdetések: A 4-hasosban garmondors első hirdetésnél 6 kr., többzörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Almált kiadóhivatalnak van szerezése, a tek. szolgabíróhivataloknak, községeknek és magán hirdetőknak tudniára aml, hogy nem helybeli hirdetések csak akkor vétetnek fel, legyenek bár azok hivatalos vagy magán hirdetések, ha a hirdetési díjat az itt közölt tarifa szerint a hirdetéssel együtt beküldik, vagy pedig kötelezik magukat, a kiadóhivatal által utánvét mellett feladott nyugtát és támpéldányt a postán mindenkor kiváltani.

Márczius 15-ike Torontálmegyében.

Azon insinuatiókkal szemben, melyekkel némely fővárosi hírlapok megbélyegezhetni vélték Torontálmegyét, mintha annak közönsége megfeledezett volna az ország összes megyéi, a magas kormány és az országgyűlés által is megünnepelt nagy nemzeti napról, kénytelenek vagyunk ezennel kijelenteni, hogy az egyszerűen nem igaz.

Mi a hazafiságunkkal nem szoktunk ugyan ország-világ előtt dicselkedni; mert azt polgári erénynek és minden egyes honpolgár szívében mélyen gyökerező szent kötelességnek tartjuk. De a tettek mezején, komoly, csendes és szerény munkássággal igyekszünk a magyar nemzeti eszmét érvényesíteni, s megynket az általános haladás színvonalán fenntartva, a nemzet minden irányu kulturtörévéseivel lépést tartani. Hazafias érzelmek nyilvánításában sem engedjük eddigélgé magunkat mások által tulszármalyaltatni, s megtettük mindenkor azt, mit a mi sajátos viszonyaink közt megtenni a józanossággal, a politikai bölcseséggel és a haza üdvével megegyeztetetőknek láttunk. Márczius 15-ikéről is valamint a megye központján benső szívbéli kegyelettel megemlékeztünk, ugy megyénk területén is több magyar ajku lakossággal bíró községben testületi ünnepélyekkel ünnepelte meg a közönség ama napot, éppen a megyei közigazgatási közegeknek hozzájárulásával, az egyházi és világi előljáróságoknak részvételével vagy beleegyező helyesléssel.

Sőt többet mondunk. Megyénk hazafias közönségében általános az óhaj, hogy márczius 15-ike állandóan nemzeti ünnepé decretáltassék és ezentul mentől fényesebben, a megye intelligentiájának vezetése mellett, ünnepeltessek meg.

Czáfolatul a meg nem érdemelt invecatívákra közöljük itt márczius 15-ikének megünnepelését, amint az Török-Becsén, az ottani polgárság saját kezdeményezéséből végbement.

Mintegy 300—400 polgár, iparosok és földmivelő gazdák, nemzeti kokárdákkal feldíszítve, nemzeti zászlók lobogtatása s a „Szózat“, „Hymnus“ és a Kossuth-nóta éneklése, a haza éljenzése mellett kivonultak a temetőbe, a szabadságharcban elesett nemzet-örök sirjaihoz, hol az elhunytak lelki üdvéért gyászistenisztelet tartatott és a sirok beszenteltettek és két viruló szépségű, fehérbe öltözött magyar leány által megkoszoroztattak. — Erre dr. Szentkálary Jenő ottani plébános beszédet intézett a jelenvoltokhöz, melyet fölkerésünkre lapunknak átengedve, a következőkben közölünk:

„Magyarok! Honfiak! Polgárok! Ma, márczius 15-én, ünnepli Magyarország hazafias emlékezéssel 41-ik évfordulóját alkotmányos ujja születésének. Nemzeti történelmünk, alkotmányos fejlődésünk egyik kimagasló mérföldjelzője az 1848. évi márczius 15-ike, mikor a régi rendi szerkezet és a megalázó szolgai jobbágság roskatag falai leomlottak, hogy a vérevel, veritékével hazáját szolgáló összes magyar nép szabad, alkotmányos állampolgárrá avattassék.

A 48-iki törvényhozás ifjította meg Magyarországot összes társadalmi viszonyait, s jobblétet árasztott a közönség minden rétegeibe. Az első felelős magyar ministerium kinevezésével felvirult szellemi és anyagi fejlődésünk hajnala, melynek éltető fényénél érlelődni kezdett a magyar ipar és kereskedelem, emelkedni bámulatos gyorsasággal a magyar irodalom, a közmi-veltség, és meghonosult a nemzeti művészet, a nemzeti izlés és közérzetlet. Budapest, az ország szíve és büszke-

sege, hol az ország szellemi és anyagi erői központosultak, európai piaczzá és világvárossá kezdett emelkedni. A kiváltságos papi és nemesi osztály, hogy a hazát, a nemzetet boldogítsa, önként lemondott a maga százados kiváltságairól, magához emelte az azelőtt jogtalan népet és testvéreileg osztózik meg vele a szabaddá tett föld birtokában s alkotmány minden áldásaiban, jogokban és terhekben egyaránt. A honfiak ernyedetlen törekvéseinek nyomában szabaddá lett a munka és egyesülés, a gondolat és lelkiismeret, a szószék és sajtó. Az 1848-iki országgyűlés egy részről teljesen visszaszerzvé a nemzet törvényes függetlenségét, az ország politikai önállóságát; más részről végrehajtá a rég óhajtott reformokat, befejezvév általok a nemzeti átalakulás nagyszerű munkáját.

De, t. közönség, ez a nagy és dicső munka, melynek végzésénél Széchenyi István és Kossuth Lajos vitték elől a honfi törekvések és a honfi lelkesedés vezérzsláját, sok áldozatába, sok fáradságába és temérdek vérebe került a nemzetnek. Az átalakulás korszakai a nemzetek történetében mindig és szükségkép a válság korszakai; mert minden átalakulás mondja egy jelesünk — nem más, mint küzdelem a megifjulás és enyészlet, az élet és tepedés között. Magyarország is két évi véres harcok, véres küzdelmek, s egy gyászos emlékü polgárháboru árán, — de mindig hősieken, lelkesen és kitaróan harcolva, vívta ki nemzeti önállóságának, állami létének elismereését és az új kor szellemének megfelelő társadalmi átalakulását.

Ama nagy küzdelmek kezdetének mai évfordulóján nem lehet, nem szabad megfeledeknünk sem a nemzet akkori halhatatlan nevi vezéreiről, sem azokról a sok ezernyi névtelen hősokról, kik

elhagyva otthonukat, családjaikat, tűzhelyök szentélyét, önként és örömmel mentek a harcok halált osztogató mezejére, hogy nekünk, utódaiknak, és a mi késő unokáinknak a szabad és polgárisult Magyarországot megteremtsék.

A honfi kegyelet pedig, mely ma e vidéki magyar óvárosban ünnepet rendezett a 48-iki események és a magyar szabadságharc emlékére, éljen tovább mind végiglen, mig e városban magyar él és az összszemzettel együtt érez!

Magyar szívünk fog bennünket ezentul figyelmeztetni, hogy márcz. 15-ikét, Magyarország ujja születésének évfordulóját, minden évben hódoló tisztelettel megünnepeljük. De figyelmeztessen erre bennünket ez a megszentelt sirkereszt is, melyet évekkel ezelőtt azon honfiak sírdombja fölé emeltettem, kik 1848-ban október 13-ikán és 20-ikán, a zendülő ellenséggel vívott csatában, városunk és a helybeli magyar lakosság védelmében, hősi halállal a magyar nemzeti zászló alatt meghaltak és itt három hosszú sírsorban eltemetve nyugosznak. Magyar nemzet-örök voltak Csuha alezredes csapatából, a Thurszky ezredből, és akkori feledhetetlen emlékü földesurunk, Rohonczy Lipót önkénteseiből. Neveiket és számukat nem ismerjük. Sokan jöttek Szeged, Csongrád, sőt Debreczen vidékéről, hogy honfi szeretettel szívök vért óntsák itteni honfi testvéreikért és segítsék felszabadítani az idegenek által elnyomott magyar hazát.

Tanuljunk e néma siroktól készüget a haza hí szolgálatában, munkás, tevékeny és önzetlen hazafiságot, testvéri egyvetértést és nemzeti összetartást! És ha bármikor felhangzanék a szózat, hogy „hí a haza!“, az ő példájok és

TÁRCZA.

Botka Béláné Kéler Szidike ravatalánál.

Fehéren ott feküdt,
Fehér virág között,
Fehér volt lelke is,
Mely égbe költözött.

Mikor mint fény sugar,
Tulszállt a légkörön,
Ó vele távozott,
A boldogság s öröm.

Drága porán kívül,
Melyet fed sirhalom,
Utánna nem maradt,
Egyéb mint fájdalom.

Szent emlék, mely a férj
S szülők keblében él,
Mely a multból sokat
Édes fájón beszél.

A hit, mely csak maga
Nyujthat még most vigaszt:
Hogy az ki oly korán,
Ölte meg a tavaszt.

Később megengedi
Meggzánva férjt s szülőt,
Az égiek között
Hol az élet örök
Felleljék gyermekök
S a gyászos férj a nőt.

Lauka Gusztáv

Visszhangok a városi főjegyző-választásról.

(Hösköltemény prózában.)

Irta: Kópé.

Motto: — Már midőn Beeskerek város falai alá érkezett vala, éléménének a város asszonyai és egy aranyozott kulcsot adnának neki (mely nemcsak a város kapuit, de sziveiket is nyitja vala), — és ő mindenüvé győztesen bevonula, — a hódító Szoliman.

Reggel, mikor ablakomon kinézek, éppen a szamaras viszi előttem a Begát. Őt tagból áll a familiája s mindeniken nyolcz harang gilingel (ki is ugrottam az első napon ágyamból, mikor ide kerültem, azt hittem prozessió jón) pedig csak a helyi vízvezeték, a mi számárlabakon jár.

— „Pocem Jano, Dobre rano! — köszöntöttem poetikus hangulatban a nagy egészségügyi közeget, de ő lenézőleg ballagott el, akkor vettem csak észre, hogy egy páva-toll van a kalapja mellett. No ez Szvatopluk-párti, értem már! — Irigykedve néztem a boldog emberre, a ki büszkébb lehet az őt számarára, mint én szegény gentry-fejem ötagu koronájára.

Busongásomból vad üvöltés vert fel, (erre is kiugrottam első napon az ágyamból). Őt pékfi közelgett, szájaikban valami apró szerzsámokkal, mikkal rettenetes macskahangokat cselekedtek. De előttem egyszerre közfelkiáltásba törtek ki:

— „Eljen doktor Pereces! — szólott az öt pereces.

Ah, ezek a pereces Szultán pártiak. (Bocsánat az álnevekért.) Őt süteményt vettem

tőlük, melybe be volt égetve e jelszó s siettem elvinni barátomnak, hogy e közhangulatról referáljak.

Mikor hazuról távoztam, a zsinagóga előtt, vedlett kopott gyékényen két dervisült. Sakkoztak.

— „Bujurunusz effendim — köszöntöttem őket.

— „In's allah! — s azzal ismét gondolataikba merültek.

Nem zavartam őket, ugysis tudom, ők a sakkjátzó Noé hivei.

Soha se törjék többé az igen tisztelt orvos urak azon a fejüket: mitől bolondulnak meg városunkban oly sokan s annyira az emberek?

Csak lakjanak olyan utcában, a hol nyolcz szamarasesalád és huszonhat pék ad életjelt magáról! Nemcsak a bőrünkbe ugratnak ki ők, de a gondolkodó és pihenni vágyó ész is kiüzik koponyájából.

Hát még ha szerb templomot is építenek ablakaink elé!

E kitérés óta már gyülekeznek a városatyák.

Nagyon csöndes idő van. Semmi viharjel. Ha oly biztosan rakhatnék mindennap egy főnyereményt zsebre, mint a hogy itt tudom az eredményt, akkor ma-holnap én is takarékpénztárt nyitnék Beeskerekben.

A „nép“ nyugodt. Még üres az elnöki szék, melyet szeretett alispánunk tölt be, de Géza ott settenkedik körülé, meg is próbálna beleülni, ha kissé nem szegyelne magát, de titkos aspirációk dagasztják keblét a messze jövőre nézve. Azután megnyugszik

abban, hogy nem születetik mindenki burokban, mint a hódító Szultán, s Zsirus-Popovics bácsi mellé ül, ugy néz ki, minha egy kemence mellett sütkéreznék.

Semmi zaj, semmi élet. Bezzeg más volt a polgármesteri csata! Szörnyekké dagadtak a szenvedélyek hullámai, most olaj van a vizen.

Mert a hol oly csinos legény van első helyen kandidálva, mégis csak különös volna ellene harcolni. Mit szólnának az asszonyok?

S mikor oly jó szerb neve van! Mit szólnának a szerbek?

S mikor oly jó magyar gyerek! Mit szólnának a magyarok?

S mikor oly gavallérosan költokezik! mit szólnának az üzletemberek?

S mikor maga is még az arany ifjúság közé tartozik! Mit szólnának az „arany“-ifjak? . . .

Az eredmény világos. A nagy Koszti, (kinek már a nevében is benne van, hogy a jó kosztot szereti) azon szilárd meggyőződésében, hogy választó ő is lehetne, — beleharsog a közgyűlésbe; az ő szavától is áttér őt megrezzent Szvatopluk párti. Pedig ott egyezség van, és sokakat a becsületszóló lekött.

De a végzet ellen hiába a küzdelem. Általános szótöbbséggel ő a győztes, — a hódító Szultán!

Hol vagy vizözön?

Miért nem dagadtok meg ti folyók, áradatok ki vizek, csatornák, patakok! . . .

. . . S a vizek ölen ott uszik a bérkában bus számkivetésben a — sakkjátzó Noé!

március 15-ikének emléke serkentsen bennünket követésükre.

Most pedig tegyük le keresztfájokra hálánk és tiszteletünk koszorúját, kérve Istent, adjon nekünk bölcs mérsékletet azon drága kincsek megtartására, melyeket apáink 41 évvel ezelőtt szereztek, mentse meg e hont a pártviszályoktól és mindennemű szerencsétlenségtől, virágoztassa fel és áldja meg országunkat, nemzetünket, — és áldja meg a magyar alkotmány legfőbb örét, dicsően uralkodó koronás apostoli királyunkat!

A viharos éljenzés csillapultával elénekelte a közönség a „Szózatot“, s meghajtva zászlait a nemzetörök hamvai fölé, átvonult a régi temetőbe, hol Rohonczy Lipót emlékének is kegyelettel adózott.

Este társas vacsorára gyűlt egybe a polgárság és tiszteletteljes távirattal üdvözölte Kossuth Lajost, mint a 48-iki vívmányok egyik főtényezőjét.

Adtuk a török-becsei szép ünnep leírását hiteles tudósítások alapján, s még csak elismerésünknek adunk kifejezést a felett, hogy megyénk magyarsága józanul megértette és meg is mutatta, miszerint lehet hazafián szünetni izgalmas jelenetek, országra szóló zaj és tomboló excessusok nélkül is.

Budapesti kollegáinknak kifakadásait tehát egész illendőséggel visszautasítjuk.

Szerk.

Nagy-Becskerek, 1889. március 19.

—a. Oly pártajtóval szemben, mely saját és az általa védelmezett ügynek tehetetlenségénél fogva, okokkal nem rendelkező, az objectív politikai vitaközös terén meg nem bír állani s így kénytelen a személyeskedések sármezejére hátrálni, hogy érvekre becsmerlésekkel feleljen és sophismái botránys lármá álarca mögé rejtse, ily sajtóval szemben, melynek produktumait gyakran szintén irtóznak keztyütlen kézzel megfogni, nehéz és kellemetlen feladata van a hírlapírónak

Ha a meggyőződése avagy erkölcsi érzete tiltja ellenfeléhez az általa választott térre alzállani, nem marad egyéb hátra, mint a közönség jobb ízlésére, műveltségére és véleményére hivatkozni.

És ha van még remény hozzá, hogy politikai ellenzéki sajtónk ki fog emelkedni mai silydeléséből, ezt csakis az értelmes közönség azon általános rosszszalásából meríthetjük, melylyel az ellenzék túlnyomó részének ily eljárása találkozik.

De e remény, ha jogosult is, mégis csak remény, mely a jövőtől várja teljesülését s azért a jelenben kétszeres örömmel kell megragadnunk az alkalmat, mely módot nyújt arra, hogy az alig múlt napok eseményeit kissé szelíztessük.

Aligha van igaz hazafi Magyarországon, a ki az 1848. márcziusi napok emlékeit keblében meg ne őrizte volna s azt évfordulóján meg ne ünnepezné. A főváros szokott rendesen szép példával előmenni s azt a vidék minden felhívás nélkül örömmel követi.

Szomorú szívvel és nem csekély megbotránkozással kell regisztrálnunk, hogy a főváros, melynek utánozandó vezérszereplőként kellett volna feltűnnie a vidék irányában, ildom méltóságosság, erkölcsi emelkedettség és az ünnepet megillető férfias komolyság és magatartás tekintetében jóval visszamaradt a vidéktől.

Nemcsak minden nemesebb érzésű kebelre, hanem a politikai meggyőződésnek, mindenki által követelhető tiszteletben tartásért elfogadott komolyabb gondolkodású hazafira, nemcsak visszataszítást, hanem undort gerjesztőleg hallottak az ünnepi szónokok közbeszűrt azon igaztalan kifakadásai és lelkiismeretlen gyanúsításai és rágalmai, melyet a kormány irányában hangoztatnak. Mit szólunk már most még ahhoz, midőn nem mondjuk, hogy egyetlen fiatal, hanem az ünnepeket követő csöcselék ordítgatott, midőn a szónoklat egyes tételeinek felhangzása, kor, vagy annak bevégeztekor, ilyen jelzők otromba hangoztatásával, mint:

„Hazaáruló“, „Abzűg“, „el kell kergetni“ piszkolta be az ünnepegy nagy-szerűségét.

Az ellenzék aligha meggondolta, hogy nagyon alkalmatlan időben és nagyon kétes prognostikonok mellett alkalmazza a tüntetéseknek illető művelt és rendezett államban soha meg nem engedhető módját, s ha igaz az actio reactionem patitur, könnyen provokálhat olyan rendszabályokat, melyek sokkal veszélyesebben fogják érinteni alkotmányunknak annyi áldozatokba került védbástyáit, mint a 25. §-nak elfogadása.

Gunyimosolylyal olvastuk a „Pesti Napló“ március 19-ki számának vezércikkét, a melyben szerinte a képviselőháznak egyik tagja a: „fistula dulces canit volucrum cum decipit auceps“ szerepére vállalkozott, midőn a miniszterelnöknek azt a tanácsot adja, hogy most abdikaljon állásáról, hogy azt később annál nagyobb dicsőséggel elfoglalhassa.

Ha miniszterelnökünk a charivári tombolásai meg nem zavarták, annyi éveken át rendületlenül fenntartott meggyőződésében és eljárásában, bizonyosan az ilyen utcai verki-zene sem fogja őt meggyőződésében és eljárásában megzavarni.

Eljutottunk már odáig, hogy a parlamentben magán bizalmas leveleket kezdenek felolvasni, ha ily haladunk, eljuthatunk odáig, hogy a törvényhozás szentélyébe káromkodva és furkos botl fogunk betolakodni.

Tagadhatlanul igaz, hogy kilehet fárasztani a legbecsületesebb és legmeggyőződéshű munkásokat is, csak hogy azután később egy nem könnyen megoldható kérdés áll elő, hogy kik vesztenek többet, a fáradhatlan munkások, vagy azok, a kik a munka eredményének felhasználására vagy alkalmazására vannak hivatva.

A gyanúsítás még igen távol esik az igazságtól és a jövő sokszor nagyon érezhetően szokta azokat megbüntetni, a kik e kétélű fegyvert meggondolatlanul felhasználják.

Nagyon csalódnak azok, a kik azt hiszik, hogy az országos közvélemény nagyobb része áll a hátuk megett, utaznak be csak a vidéket, és hallgatnak meg a tőlök ellenkező véleményben élő hazafiakat, bizonyosan még nagyobb számát, azon hittel térnének vissza proselytáikhoz, hogy a nyugodtabban gondolkozókkal és az időszaki eseményeket józanabban mérlegelőkkel még számban sem versenyezhetnek.

Az igazságot egészen ellenkező módon szoktuk keresni és a törvényesség határai közt csak sikeresen azon repressaliák mozoghatnak, a melyeknek alkalmazása mellett, az igazságot eltalálhatjuk, s annak feltalálásával kitűzött célunkat elérhetjük.

Az utcai tüntetések némely tulkapásai nagyon veszedelmes időkre kezdenek emlékeztetni és a francia közvélemény elérése után talála az időt, hogy a nemzeti ligát feloszlassa, a nálunk divattá válni kezdő Pázmány szagu utcai petulanták se fokozódhatnak a végtelenségig.

A tisztességgel keveset gondoló és a politikai illetem durván sértő olyatén „hazaáruló“ kifejezésekkel vajmi könnyű dobálódzni, de azokat, a kik komolyan fontolóra veszik azt, a mit mondanak vagy állítanak, sokkal nehezebb oly ösvényre terelni, amely büzhödt moscsárba vezet.

Vigyázzanak azok, a kik az ellenkező véleményben állóktól és ellenkező meggyőződésben lévőkötől a közvéleményt és tekintélyt akarják elrabolni, ugy ne járjanak, mint a könynyelmű gyermek, a kinek tetszettek és örömet talált a gyufák meggyújtogatásában és kedvteléssel addig foglalkozott, míg a szoba is tüzet fogott és abba ő is beleégett.

Az ellenzék által használni kezdett fegyverek nem újak, azokat ma már majdnem minden okosabb ember ismeri, vigyázzanak tehát, nehogy olyan fegyverekkel keljen szemben állniok, a melyeknek pusztítását a saját fegyverek részéről meg sem közelíthetik.

Deák Ferencz, a kire egy idő óta még a legszélsőbb pártiak is oly gyak-

ran szeretnek hivatkozni, az időről-időre kinyerhető „többről“, hogy előbb utóbb az ige testté legyen, bizonyosan más fegyverekről és taktikáról gondoskodni.

A mi pedig a dr. Eötvös Károly interpellációját illeti, annak foglalásával, ha a „Torontál“ nem szalontap is őrizkedünk hasábját beszennyezni.

Ismeretése

a Temes-Begavölgyi vizszab. társ. keretébe tartozó folyók és csatornák szabályozásáról Baross Gábor közm. és közl. m. kir. miniszter ur ö nméltósága 27610.-1887. s 29782. és 33047.-1888. számok alatt kelt magas rendelet folytán készített négy vagyagos tervezetnek.

Ezen tervek a nm. közm. és közlekedésügyi ministerium által leküldettek, hogy az érdekelték azokat megismertesse oly célból, hogy az iránt nyilatkoztassék saját szempontjából, melyik megoldást véli ő legezelszerűbbnek, a tervek a Temes-Begavölgyi társulat igazgatóságánál vannak szemlére kitéve és a f. hó 25-én Temesvárott tartandó véleményező bizottsági ülésén fognak megmuttatni.

A nm. közm. és közl. m. kir. ministerium megbízása folytán boldogult Képpessy József kir. főmérnök 1872-ben egy, a Temes-Begavölgyi vizszab. társ. keretébe tartozó folyók, csatornák és patakok szabályozására vonatkozó tervezet dolgozott ki, mely tervezet a magas ministeriumban 1872-ben tárgyalatott. Ezen műveletben két vagyagos tervezet fordult elő, de a nm. k. és k. ministerium 1872. évi 11721. sz. a. kelt rendeletével azon tervezet fogadta el, mely szerint a Bega árvízének egy része a Temesbe szorították és a Terézia és Berzava-csatorna akkori és jelenlegi irányja és torkolata azonnal is megtartassék. Együttal utasított a Temes-Begavölgyi vizszab. társulat, hogy összes munkáit ezen elv és terv szerint hajtsa végre. Ezen rendeletnek a társulat részint meg is felelt, a mennyiben ezen terv szerint az O-Begát, a Temest mellékfolyóival és a Berzavát kiépítette; de kiépítetlenül maradt a Lanka, Bírda, a Terézia-csatorna és az annak felfelé való folytatását képező Versecz-Paulisi csatorna.

Ily állapotban talála az 1886-iki árvíz a társ. folyóit és töltéseit 1886. május havában a társulat keretébe tartozó minden egyes folyó és csatornánál, de különösen a Bega és Temesnél, oly magas vízállások állottak be, hogy a víz a töltéseket, melyek a Képpessy-féle tervezetben előirt magasságokat megközelítőleg kiépítve voltak, átágta, töltésszakadásokat idézett elő és nagyterjedelmű kiöntéseket és károkat okozott; minélfogva ugyanaz év július 8-án a nm. közm. és közl. ministeriumban egy értekezlet tartatott, melyből kifolyólag a 28151.-1886. ministeri rendelettel a temesi töltéseknek az 1886-iki árvízszin fölé egy méterrel való kiépítése rendeltetett el.

Ezen munka azonnal foganatba vétetett és alig hogy befejeztetett, 1887 május végén ismét oly magas vizek állottak be, mint 1886-ban, mely víztömegek ugyszólván egyetlen egy folyóval sem maradtak a töltések között, de különösen a Bega és Temesnél ismét nagyobb kiöntéseket okoztak. Kitént ez alkalommal különösen, hogy a kis-toploveczy szorító sarkantyuk dacára, még mindig több víz érkezik a Bega-csatornába, mint a mennyit ez elbir, és másodsor, hogy a temesi töltések Saagtól kezdve lefelé még mindig nem bírnak a kellő magassággal. Minélfogva Baross Gábor, közm. és közl. m. kir. miniszter ur ő nmsága 1887 július 10-én 27610. sz. a. kelt magas rendelettel Buljovszky János kir. főmérnököt utasította, hogy a Temes-Begavölgyi vizszab. társ. keretébe tartozó folyók, csatornák és patakok szabályozása érdekében új tervezet dolgozzék ki, azon alapelvet szem előtt tartva, hogy a Bega-csatornának azon árvíztömege, melyet a Bega-csatorna nagyobb védelem nélkül elvezetni nem képes, a Temesbe szorították. De mivel az új terv elkészítése mégis csak húzamosabb időt vett igénybe, a miniszter ur ő excellenciája saját tájékoztatása céljából 1888 június 23-án kisebb értekezletet tartott, mely alkalommal Buljovszky János kir. főmérnök e tervezet előhaladásáról és az addig gyűjtött adatokról szóbeli jelentést tett, mely jelentésből kitént, hogy a Bega-csatornát oly módon átalakítani, hogy az a jelenleg reabizott árvíztömegeket rendszeren levezesse, alig lehet, és hogy a kis-toploveczy szorító sarkantyukhoz érkező víztömegeket egészen a Temesbe szorítani kell, mely esetben azonban két nagy, aggodalmakat keltő jelenség mutatkozik, t. i. 1) az, hogy a temesi töltések Cseba és Rudna tájékán mintegy 5 m. magasak lesznek és 2) az, hogy a Temesben bekövetkező víz-állás oly magas leend, hogy az abba torkoló patakok és csatornák, mint a Lanka, Bírda és Berzava, igen kedvezőtlen lefolyást nyerne, sőt a Terézia-csatornában a Bótsnál bekövetkező vízszin a jelenlegi Szent-Jánoszi zárgát vidékén mintegy 3 m-nyi vízmagasságban fog visszaduzzadni.

(Folytatása következik.)

A mezőgazdasági törvényjavaslat.

A képviselőház egyik utóbbi ülésén Széchenyi Pál gr. földművelési miniszter betervezte a mezőrendőrségről szóló törvényjavaslatot. A 101. §-ból álló terjedelmes javaslat tiz fejezetben intézkedik a mezőrendőrség ügyeiről. Szól a határokról, utakról és ültetvényekről, a kártékony állatok és növények irtásáról s a hasznos állatok oltalmazásáról, az állattenyésztésről, a legeltetésről, a külső birtok szabad használatának korlátozásáról, a mezőrendőrökről s a mezőrendőri kihágásokról és büntetésekről, s a kártérítési ügyekről és a mezőrendőri ügyekben eljáró hatóságokról.

A törvényjavaslat kiterjeszkedik a birtok elhatárolására, a birtok használatára, a telki szolgalmakra, a növénytermelés és a fatenyésztés érdekeinek megvédésére, a káros állatok és gyomok irtására és az állattenyésztés emelésére. Egyik legfontosabb intézkedése az, hogy határjelzések, dűlőutak készítése, fenntartása, szélesítése, megszüntetése, a legeltetési jog és a külső birtok szabad használatára, első sorban a gyorsabb közigazgatási eljárás által szabályoztatnak, fenntartván azonban mindegyik esetben az érdekeltnek jogát, hogy tetszése szerint a közigazgatási hatóságokra vagy a bíróságokra bizza ügyének végleges eldöntését.

A javaslat előírja a község tevékenységét és vagyoni közreműködését mindenütt, a hol a gazdálkodás bizonyos hátrányainak elhárításáról van szó. A vitás kérdéseket az első fokú közigazgatási hatóság intézi el. Szigoruan előírja az utak befűtését, az erre vonatkozó módszert és kiváló sulyt fektet az eperfák ültetésére. Előírja a községi faskolák felállítását és pedig erre 3 évi határidőt tűzve ki. Intézkedik a gyermekeknek a fatenyésztésben való oktatisáról. Intézkedik továbbá a kártékony állatok és növények irtásáról és a hasznos növények oltalmazásáról. Hasonlólag intézkedik minden tekintetben a marhatenyésztés kérdéséről is. Az állattenyésztés kellő előmozdítása céljából az állatállomány létszámának nyilvántartását községeinkint elrendeli.

A legeltetés tárgyában a javaslat az osztatlan legelők, valamint a község tulajdonát képező legelőkre nézve fontos mezőgazdasági és magánjogi viszonyokat érintő intézkedéseket tartalmaz. Előírja, mennyi állat bocsátható a közlegelőre, hogy a legelő egész területe egyezzerle nem használható, hogy a legeltetésben hátráltató állatokat együttesen legeltetni nem szabad, hogy egészszertelen helyeken a legeltetés tilos és gondoskodik a közlegelők fenntartásának biztosításáról.

A törvényjavaslatnak talán legfontosabb intézkedése a külső birtok szabad használatának korlátozásában áll, a melyre, — miután az ország némely vidékén a legnagyobb rablógazdaság folytatatik, mely még a belső gazdát is helytelen eljárás kényszeríti, — elkerülhetetlen szükség volt.

A javaslat értelmében köteles minden község a külső határ őrzetere a viszonyok által kivánt számban mezőrendőröket alkalmazni. Intézkedik ezután a kihágásokról és a büntetésekről, a kártérítési ügyekről és végre a vitás kérdésekben illetékes hatóságokról és a büntetésekről. A harmadfokú intézkedés a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszternek van fenntartva.

LEVELEZÉS.

N.-Jécsa, 1889. márcz. 19.

Vörös kereszt-egylet Nagy-Jécsán.

Folyó hó 17-én jegyzőné ő nagysága Gábor Magda „O Felsége Erzsébet királyné védelme alatt álló Magyarországi segélyző négyelet“ újbóli életbeléptetését céljából kegyeskedett egy gyűlekezetet egybe hívni, a melyen ugyan Nagy-Jécsa község előjárósági tagjai és ugyszólván a község összes intelligenciája részt vett.

Gábor Magda jegyzőné ő nagysága a gyűlekezetet következő lelkesítő beszéddel fogadta:

„Ich war so frei, die Herrschaften heute zu einer Berathung höflichst einzuladen, um uns über das fernere Schicksal unseres Vereines vom Rothen Kreuze zu besprechen und einen Beschluss zu fassen.

Ich bin schon zum wiederholtenmale, von allen Seiten, von hoher und höchster Stelle aufgefordert und ersucht worden, dahin zu trachten, dass der Verein aufrecht erhalten werde. Aber auch abgesehen von allen Anforderungen, gebe ich meiner eigenen Ueberzeugung Ausdruck, wenn ich sage, dass es für uns gewissermassen eine patriotische und moralische Pflicht ist, diesen Verein zu unterstützen und aufrecht zu erhalten. Wenn wir den wohlthätigen Zweck desselben ins Auge fassen und berücksichtigen, dass wir mit einer so kleinen Gabe von 1 fl. per Jahr, von welchem kam 'kr. auf den Tag entfällt, eine so grosse Wohlthat für die Menschheit im allgemeinen, insbesondere aber für unsere Kinder, unsere Brüder, unsere Männer und unsere eigenen Mitbürger erzielen können.

Und wie wohl wird es thun, unseren Kindern und Verwandten, wenn sie zur Vertheidigung des theuren Vaterlandes und unseres eigenen häuslichen Herdes, auf dem Schlachtfelde von feindlicher Kugel getroffen, — die zärtliche Pflege von eingeschulerten Krankenwärterinnen geniessen werden. Wie werden sie diejenigen segnen und

ihnen danken, welche diesen wohlthätigen Verein gegründet und ihn aufrecht erhalten haben.

Ich appelliere daher, meine Herrschaften, an Ihr gutes Herz, auf Ihre, schon so oft bewiesene Theilnahme vom öffentlichen Wohle und am Wohle des theuren Vaterlandes und ersuche Sie, unserem Vereine abermals beizutreten und denselben aufrecht zu erhalten."

Ezt a beszédet egy hangos, meg nem szünni akaró „Eljen“ követte.

Jegyzőné ő nagysága Gábor Magda elővéven egy gyűjtőívet, melyet mindannyi jelenlevő örömmel aláírt.

Ennek megtörténte után következett a tiszti választás, a midőn ugyanis Schmidt Józsefné urhölgy ő nagyságának indítványára, szeretetreméltó jegyzőné ő nagysága Gábor Magda egyhangulag, hangos éljenzésekkel, az egylet elnökének választott meg. Bosch Anna asszonyság az egylet alelnöké, Bosch József pénztárnoká és Dittrich Lajos az egylet jegyző, évé, szinte egyhangulag választották meg.

Erre Móritz Henrik, tartalékos hadnagy megragadja a szót és következőleg nyilatkozik:

„Tisztelt gyülekezet! Mi, Gábor Magda urhölgy ő nagysága, mint a fennállott nagyjésai vörös kereszt főkegyelet elnökének becses meghívására gyűltünk ma össze, azon ezelől, hogy mi szerény visszavonultságunkban, távol a világ zajától, lelkesítve a magasztos cél iránt, egy humanus egyletet alapítsunk. S ezen egylet közöttünk létesült, az eszme Gábor Magda urhölgy ő nagysága, szívből intezett szavai által megvalósult.

A szülő siratja gyermekét, a gyermek atyját, az ara vőlegényét, kik a távoli harc morájában, talán megsebesülten, tethetlenül, de igaz hazaszeretettel néznek eljé a biztos halálra, s talán e szóval „Haza“ ajkukon vezének el, s ezen utolsó pillanatban szülőit, családját, tűzhelyét elfelejtve a csonka harcos, csak a haza sorsa lebeg szemé előtt, s nyugodtan hajtja le fejét, ha a sors hazája felett pálcát tört. Ezen eszmék lebegtek Gábor Magda urhölgy ő nagysága szemei előtt, s hazafias szavai visszhangra találtak közöttünk.

Egyetünk gyermekkorában ily biztos és lelkesült elnöknek tudatában, biztos jövőnek nézhet eljé, mert Gábor Magda urhölgy ő nagysága fáradhatlan hazafias buzgalmában, egyedül csak a szent és magasztos eszme megvalósítására törekszik, s azon óhajomnak adok kifejezést, hogy adjon az Isten hazánknak még számos ily magyar asszonyt, a közérdekért való odaadó szeretetének hálaül fogadja igaz szívből jövő „Eljen“-ünket.

Végül Gábor Magda urhölgy ő nagysága zajos éljenzések között a gyülekezetet zártan nyilatkoztatta.

Dittrich Lajos.

Előfizetési felhívás

„TORONTÁL”

1889-ik évi II-ik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldésében fennakadás ne történjék.

Az előfizetési pénzek egyszerű postautalvánnyal a „Torontál“ kiadóhivatalához (Pleit Fer. Pál könyv- és könyvnyomdájába) czimzendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt — kr.

Fél évre 3 frt — kr.

Negyed évre 1 frt 50 kr.

N.-Beckerek, 1889. márcz. 14-én.

A „Torontál“ kiadóhivatala.

HIRHARANG.

* **József-napja.** Hertelendy József főispán ur ő méltósága f. hó 19-én ünnepelte nevenapját. A megyei tisztikar Rónay Jenő kir. tanácsos, alispán vezetése alatt teljes számban megjelent ő méltósága előtt, szónokló alispán által kifejezést adva ő méltósága iránti hódoló tiszteletük, őszinte ragaszkodásuk és szeretetüknek. Alispán ur ő nagysága válogatott meleg szavakban adott ugy saját mint a tisztikar ezen érzelmeinek kifejezést, kérve a mindenhatót, hogy ő méltóságát hazánk, megyénk, családja, tisztelői- és barátai javára és örömére még számos éven át éltesse. Főispán ur ő méltósága — megköszönve a tisztikar megjelenését — hangsúlyozta, hogy bár ez hason al-

kalommal már 15-ször történik, még sem tekinti e megjelenést a szokás, hanem igenis alispán ur ő nagysága által tolmácsolt érzelmei kifolyásának s ezért örömmel üdvözi a jelenvoltagekat. A megyei tisztikarhoz csatlakozva volt a városi tisztikar Krsztics János polgármester vezetése alatt. Ezeket kívül tisztelegtek a kir. törvényszék, kir. adófelügyelőség, kir. tanfelügyelőség, kir. jbiróság, gymnasium tanári kar s még számos testület küldöttsége. A fogadó terem egyik asztalán a táviratok és levelek valóságos garmada fekk, melyek mind azt bizonyítják, hogy főispán ur ő méltósága mily nagykorú tisztelet- és szeretetnek örvend. Főispán ur ő méltóságának ez idei névnapja, dacára az irányában mindenki által változhatatlan fenn-tartott benső őszinte érzelmeinek, lényegesen különbözött az azelőttiekétől s e különbség az, hogy az idei József-napon hazánál nem volt ő az egyedüli ünneplő. Ugyanis van egy kedves kis unokája, derek veje Juhász Zsigmond cs. kir. huszárhadnagy fia Juhász Józsi, kit dacára szerény visszavonultságának számosan felkerestek s kinek velünk együtt sokan kívánták, hogy olyan emberre váljék mint atyja és nagyatya.

* **Rendes tavaszi közgyűlés.** A f. hó 5-én és folytatva tartott rendkívüli közgyűlés bezártakor a rendes tavaszi közgyűlés határnapjául f. é. május hó 7-ike lett megállapítva, melyet megelőzőleg f. évi május hó 5-én számunkérő tiszti szék fog tartani, melynek főtárgyát a mult évi számadások felülvizsgálata képezendi.

* **Nagy-Beckerek város főjegyzője?** Régóta foglalkoztatta ezen kérdés városunk közönségét s ép azért tekinthetünk teljes megnyugvással a f. hó 18-án megejtett választásra, mert az hosszabb ideig tartó érett mefontolás s a választók többsége valódi meggyőződésének eredménye. Kilenczen pályáztak ezen állásra, de már a választási mozgalmak elején két jelöltje volt a közönségnek, mi azt eredményezte, hogy a pályázók közül három visszavonta pályázati kérvényét. A f. hó 18-án d. u. 3 órakor megtartott képviselő testületi ülést elnöklő Rónay Jenő kir. tanácsos, alispán megnyitván, rövid beszéd kíséretében felhívta a képv. test. tagokat a főjegyző választására, figyelemzettelve őket ez állás jelentőségére. A candidationális bizottság a megmaradt hat pályázó közül figyelemmel a teljes kvalifikációra, a közszolgálat terén már teljesített működésére s N.-Beckerek városában divó ama szokásra, hogy ha a polgármester szerb, a főjegyző magyar legyen, s megfordítva, következéket jelölte: dr. Perisits Zoltán t. m. aljegyzőt, Lesztianszky János szolgabíró és dr. Noa József tszéki jegyzőt. A szavazás következő eredményrel folyt be: dr. Perisits Zoltán 93, Lesztianszky János 60 és dr. Noa J. 20 szavazatot kapott s így dr. Perisits Zoltán általános szótöbbséggel N.-Beckerek város főjegyzőjévé lön megválasztva. Elnöklő alispán ur a választás eredményét kihirdetve, az idő. közben megjelent új főjegyzőt eskütelétre szólította fel, mit az letévén, meghatottságtól remegő hangon mondott magyar-, német- és szerb nyelven köszönetet a választóknak beléje helyezett bizalmukért, igérve, hogy minden törekvése oda fog irányulni, miszerint fáradhatatlan szorgalma és igazságszeretével eme belé helyezett bizalom jogosultságát be is igazolja. A felhangzott lelkes éljenek visszhangjaként mi is életjük dr. Perisits Zoltán főjegyzőt, gratulálva szép előmeneteléhez, de gratulálunk N.-Beckerek városának is szorenéses választásához, mert új főjegyzőjében egy ifjú erőt, jeles jogi képzettségű fedhetlen jellegű tisztviselőt nyert, ki már a legközelebbi jövőben fényesen be fogja igazolni azt, hogy a hozzáfűzött remények jogosultak voltak.

* **Az iskolaszékből.** A nagy-beckereki közs. iskolaszék néhai Steingaszner Ernőnek, hosszú időn át ügybuzgó elnökének elhalálása folytán megürlt elnöki helyét e hó 21-én tartott ülésén töltötte be. Elnökké választott Dr. Plechl Szilárd m. főorvos és az iskolaszék eddigi alelnöke, alelnökké pedig Mencer Lipót gyógyszerész, ki szintén régebb idő óta tagja az iskolaszéknek. Ugyanez alkalommal az iskolaszék két új tagot is választott: Krsztics János polgármester és Dr. Haidegger Lajos urakat. E választások magukban hordják annak biztosítékát, hogy a közs. iskolaszék mint eddig, úgy eszentül és megfelel magasztos hivatásának.

* **Tanítói választások.** A majdáni községi iskolához Török Tamás, okleveles tanító, a lázárközi községi iskolához pedig Krauze Magdolna, okleveles tanítónő lett megválasztva.

* A közművelődési egyesület köréből.

Valóban utánzásra méltó példát nyújtott a nagy-beckereki takarékpénztár és nagy-beckereki népbank, amidőn közelebb tisz-tiz frtot juttatott mult évi nyereségéből a közművelődési egyesületnek. Az egyesület igazgatója ez adományért a nevezett derek pénzügyintézetnek írásilag fejeszte ki köszönetét, mi pedig nem fojtathatjuk el abbéli óhajunkat, vajha városunk és megyénk számos pénzügyintézte hasonlóképen vagy bármily csekély adománnyal járulna évenként ez egyesület alapítókéje növeléséhez, mely egyesületnek Torontálmegyében nagy fontosságu hivatása volna, de épen a pénzügyi okozza, hogy tétlenségre van kárhözta.

* **Műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság.** Egy 23 tagból álló bizottság a városunkban felépítendő reform. templom javára f. évi ápril hó 6-án színelőadással egybekötött táncmulatságot rendez. Nagy vállalatba fogtak a műkedvelők akkor, midőn Csepreghy Ferenc 3 felvonásos népszínművét „A piros bugyellár“ t választották előadandó darabnak, de a folyamatban lévő próbákon meggyőződünk arról, hogy oly jeles műkedvelők mint Vukovits Aranka k. a. (Zsófi) s Balogh Károly (Csillag) és Vécsey Zsiga (bíró) urak közreműködése mellett a darab fényesen fog sikerülni. Tá-jékoztatóul közöljük a színelőadás egész tartalmát: „Színelőadás és táncmulatság a helyben felépítendő reform. templom javára. N.-Beckerekben, 1889. évi április hó 6-án hely-beli hölgyek és urak szives közreműködésével. „A piros bugyellár“. Eredeti népszínmű, dal és tánczszal. Irta Csepreghy Ferenc. (Rendező Beöthy Imre ur) Személyek: Török Mihály, tölgyesi bíró — Vécsey Zsiga ur. Zsófi, neje — Vukovits Aranka k. a. Julis asszony — Endrődy Katica k. a. Menciake, gyámleánya — Wespz Hermina k. a. A huszárkapitány — Végling István ur. Csillag Pál, őrmester — Balogh Károly ur. Peták, vén káplár — ifj. Steinbach Antal ur. Boros, fiatal káplár — dr. Perisits Zoltán ur. Pennás jegyző — dr. Morvay Győző ur. Hájka, ispán — Rigó István ur. Kóza Gyurka — Veinrich Vilmos ur. Leveles Misi, postás — Korossy Sándor ur. Kisbíró — Veinrich Ödön ur. Suták Kata, cigányasszony — Machalek Juliska k. a. Mihály, öreg béres — Szigthy Béla ur. Kati, pórlány — Marianovich Sz. k. a. Panni, pórlány — Szigthy Irma k. a. Lajcsi, cigány primás — Vary Mihály ur. Jóska, gyerek — Erdélyi K. ur. — Huszárok, nép. — Előadás után táncmulatság a színteremben. — Helyárak: alsó páholy 6 frt, közép páholy 5 frt, felső páholy 3 frt, I. rendű zártzék 1 frt 40 kr., II. rendű zártzék 1 frt 20 kr., deakjegy 60 kr., karzat 20 kr. — Jegyek előre válthatók Mencer Lipót ur gyógyszerterében. — Kezdeté 8 órakor. — Ezen előadás iránti érdeklődés oly nagy, hogy a páholyok nagyobb része máris elkelt dacára annak, hogy tekintettel a nemes czélra, a helyárak tetemesen fel lettek emelve.

* **Színház.** Örömmel vettük azon értesítést, hogy Arady Gerő színgazgató 20 előadásra bérbe vette a városi színházat. Arady jeles társulatával, mely az egész télen át Szegeden működött, ápril havában szándékozik városunkba jönni s husvét első napján veszik az előadások kezdetüket. Reméljük, hogy városunk közönsége, mely a télen át eféle művelzetek tekintetében ugy-szólvá ki volt koplalva, kárpótolni fogja magát az eddigi nélkülözésért s pártfogásába veszi a társulatot.

* **„Első magyar általános biztosító-társaság.“** Az „első magyar általános biztosító-társaság“ választmánya az igazgatóság és a felügyelő bizottság javaslatára tegnapi ülésében azt határozta, — mint a „Pester Correspondenz“ értesül, — hogy a folyó hó 26-án megtartandó közgyűlésen az előterjesztett számadásban kimutatott 765,553 frt tiszta jövedelemből, az alapszabályszerű levonások után, részvényenkint 152 frt osztalék kifizetését fogja indítványozni. A minden megterhelés nélkül álló tüz- és szállítmányi díjtartalék 1.848,530 frt 13 krt tesz. Az életosztályi díjtartalék 12.617,652 frtról 13.414,368 forintra, a nyeresénytartalék 2.140,959 frtről 2.302.983 frtra emelkedett. Az árfolyamkülönbözeti számlára 300,000 frt vitetett. Itt figyelembe veendő, hogy az értékpapírok egy része, miután az 1888. évi december 31-iki árfolyamok vétettek alapul, mintegy 90,000 frttal csekélyebb értékben van fölvéve a mérlegbe. A társaság össztartalékai 1888 végéleg 20.865,881 frtra emel-

kedtek az előző évi 19.608,854 frttal szemben. E számok valóban ékesebben szólnak minden nagyhangu reklámnál és feleslegessé tesznek minden kommentárt, egy olyan első-rangu intézetről lévén szó, mely nemcsak hazánkban szolgál mintaképül, de méltó arra, hogy a külföldön is követendő példaként tekintessék. Ez a tisztán magyar, époly hazafiasan, mint elővigyázatosan és szakértően vezetett intézet büszke öntudattal tekinthet vissza multjára, megelégedett lehet jelenével; e fényes mult és szép jelen zálogát képezik egy a tradícióhoz méltó jövőnek.

* **Külső használatra.** Testrészek fájdalmai, csúzos és köszvényes bajok és mindennemű gyuladások a „Moll-féle francia borszesz“-szel gyógyíttatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 90 kr. Sztéküldés naponkint utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. k. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. 4

IRODALOM és MŰVÉSZET.

A „Képes Folyóirat“ — a Vasárnapi Ujságnak kéthetenként nagy negyedréte alakú füzetekben megjelenő kiadásából legújabbban megjelent két füzet közül az egyik egészen Rudolf trónörökös emlékeztetének van szentelve, a másik pedig, tekintettel a nagy aktualitást nyert trónörökösödési kérdésre, az uralkodó család tagjainak ismertetésével foglalkozik. Mindkét füzet külön kiadásban is jelent meg.

A „Rudolf trónörökös emlékeztető“ című füzet, gyszós jelvényű czimlappal és borítékkal, a trónörökös életéből vett ötven kép s a trónörökösnek Jókaihoz intezett egyik levelének hasonmása mellett, négy íven (64 oldalon) tartalmazza több emlékezteteken kívül Rudolf trónörökös részletes életrajzát, azután jellemzését mint katonának, a trónörökös látogatásáról emlékeztetes magyarországi helyek ismertetését, a trónörökös ravatala, nyugóhelye, temetése leírását stb. s Baksay Sándornak a trónörökös felett mondott szép gyászbeszédé főbb részeit.

„Az uralkodó család tagjai“ című füzet több mint negyven arcképen mutatja be az uralkodó ház élő tagjait, vázlatban ismeretve életrajzaikat és igen érdekes, alapos tanulmányban fejtegeti a trónörökösödést szabályzó törvényes viszonyokat, az u. n. pragmatica sanctiót, előadja ennek történetét és előzményeit és tájékoztat nyújt azon sorrendre nézve, melyben a Habsburg-Lotharingi ház tagjai a trónra igényt tarthatnak. Különös és állandó értéket nyújt e füzetnek az uralkodó ház nemzetségi táblázata, mely Mária Teréziától napjainkig a család minden tagjának leszármazását igen világos és gondos összeállításban kimutatja. Ily táblázat hasonló tökéletességben a nagy közönség részére eddig hozzáférhető nem volt.

A füzetek ára 30—30 kr., tekintve nagy és tartalomos terjedelmüket, valamint a szép kiállítást, igazán feltűnően olcsó. Kaphatók minden hazai könyvkereskedésben, valamint az árak postautalványon előre be-küldése mellett (bérmentéssel együtt egy füzetért 35 kr., a kettőért 65 kr.) közvetlenül a kiadónál, Franklin-Társulat, Budapestem egyetem-utca 4.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasutársaság.)

Menetárak a Budapest és Bécs közötti forgalomban Marcheggen át.

F. évi márczius 15-től kezdve további intézkedésig Budapest és Bécs között a Marcheggen át közlekedő 5. és 6. számú futárvonatnál III. osztályu, 14 napig érvényes menettérjegyeket jelenkint 11 frtnyi ár mellett fognak kiadni.

Ezen időponttól kezdve ennélfogva Budapest osztrák-magyar államvasuti pályaudvar és Bécs állam- és északi pályaudvar között Marcheggen át a következő menetárak érvényesek:

I.oszt. II.oszt. III.oszt.
f o r i n t

Futár- és expresszvonatknál: menetjegyek 12— 9— 6—*)
menettérjegyek 23— 16— 11—*)
Személyvonatoknál:
menetjegyek 10 50 7-50 5-50
menettérjegyek 20— 14— 10—

*) A III. osztályu menet- és menettérjegyek további intézkedésig Budapestén csak a 6. számú futárvonatnál (indulás 8 órakor reggel) és Bécsben az 5. sz. futárvonatnál (indulás 4 órakor délután) kerülnek kiadásra.

Az összes jegyek nemcsak Budapest állomáson, hanem a szab. osztrák-magyar államvasutársaságnak Dorottya-utca 4. sz. alatti városi menetjegyirodájában is válthatók. *

A központi főszerkesztőtől.
728. sz. kig. 1889. (95—3.3)

Pályázat.

Nagy-Torák községben 400 frt fizetéssel javadalmazott segédjegyző állomás betöltendő lévén, a választás f. évi márczius hó 30-án d. e. 9 órakor Nagy-Torák község-házánál kintetik.

A pályázni kívánóknak, a kik a magyar és román nyelvet szóval és írásban bírják, felhivatnak, hogy kellően felszerelt folyamódványukat f. é. márczius hó 28-án alólírotnál betejesszék.

Nagy-Beeskereken, 1889. évi márczius hó 2-án.

Bakalovich Ágost.
főszbiró.

N.-beeskereki casino-társulat.

Közgyűlés.

A „nagy-beeskereki casino-társulat“ 1889. évi márczius 24-én, d. e. 10 órakor a casino nagy termében tartja meg ez idei

rendes közgyűlést,

melyre a társulati tagok ezennel tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Pénztárnoki és egyéb jelentések az 1888. évről.
3. Az 1888. évi számadások tárgyában a számvizsgáló bizottság jelentése s annak alapján a felmentvény megadása.
4. A tisztújítás megejtése (igazgató, aligazgató, pénztárnok, könyvtárnok, ügyész, jegyző és háznagy megválasztása).
5. A választmányi 12 tag megválasztása.
6. A három tagú számvizsgáló bizottság megválasztása.
7. Az 1889. évi költségvetés megállapítása.
8. Netáni indítványok.

Fuchs Sebő.
társulati aligazgató.

(106—2.2)

1360. sz. I. 1889.

(98—3.3)

Pályázat.

A Torontálmegeye t. becei járásba kebelzett Kumán községben a körorvosi állás lemondás folytán megüresedvén, annak újbóli betöltése czéljából, ezennel pályázat hirdettetik.

A kumáni orvosi körhöz Kumán községben kívül az annak szomszédságában lévő s 9-5 kilométernyire fekvő Tarras közs. tartozik. Ezen állomással évi 800 frt van egybekötve é. p. Kumán község részéről 650 frt és Tarras község részéről 150 frt, látogatási díj nappal 40 kr., éjjel 80 kr.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t. cz. 9. §-a s illetve az 1876. XIV. t. cz. 43. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket az alább kitett választási határnapot megelőzőleg alólírt főszerkesztőséghez nyújtják be.

A választás Kumán községben folyó évi április hó 15-én d. e. 10 órakor fog megtartani.

Török-Becsén, 1889. márczius 4-én.

Tallián, főszerkesztő.

Pályázati hirdetés.

A 400 frt évi javadalmazással összekötött torontál-vásárhelyi községi segédjegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket ezen szerkesztői hivatalhoz f. évi márczius hó 27-ig küldjék be.

A választás márczius hó 28-án fog megtartani.

Kelt Antalván, 1889. évi február 26-án.

Hegedüs, főszerkesztő.

Korona-szálloda
Naponta
Pilseni sör
a pilseni polgári sörözőből
1 pohár 10 kr.

Budapesti Hirlap.

(Szerkesztők és lap tulajdonosok: Csukási József és Rákosi Jenő.)

A „Budapesti Hirlap“ a lefolyó hetek politikai viharában, küzdelmeiben jobban bebizonyította, mint valaha, hogy merészen lobogtatott zászlaján ez az egyetlen jelszó áll: **magyarság.** Lángoló szavatai, melyeket napról-napra kibocsátott, élénk viszhangot keltettek az országban, s fokozták a „Budapesti Hirlap“ népszerűségét; elterjedtségét pedig eddig paratlan fokra emelték. A „Budapesti Hirlap“ máris olvasói közt találja az ország legkiválóbb intelligenciáját, mely megértette, hogy e lapban a magyar nemzeti politika nyer legprezansabb kifejezést. A „Budapesti Hirlap“ sikerének egyéb tényezői a régiel maradtak: a kitűnően szervezett szerkesztőség, s a közönségnek gyors és hű kiszolgálása, tekintet nélkül a költségekre. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendszeres levelezőn kívül saját külön tudósító értesít közvetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap“ arról rögtön ne adjon hírt és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hirlap“ politikai cikkeit Kaas Ivor báró, Rákosi Jenő, Grünvald Béla, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal hiteles lap független, magyar, pártérdekeket nem, csak nemzeti érdekeket ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkeszti s az ülés külsőségeit vidám csevegésekben tárgyalja. Magyarország politikai és közéleti felől távirati értesülésekkel látunk el rendszeres levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi rendes tudósítók kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap“ e czéljára havonként oly összeget fordít, mint a mennyi ezelőtt 10 évvel meg egy-egy hirlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban értesülő organuma a sajtónak. A „Budapesti Hirlap“ Tárcaorvafa a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő mindazt, a mi tájékozásra szükséges. A regénycsarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közöljük — Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félre 7 frt, negyedére 3 frt 50 kr., egy hora 1 frt 20 kr. Az előfizetéseket vidékről legelőszérubb postautalványval eszközölhetők következő ezim alatt: A „Budapesti Hirlap“ kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám. (109—3.1)

Szavost Alphons,

az országos magyar gazdasági egyesület pártfogása alatt álló terménybizományi, olaj, gazdasági és kertészeti magvak üzlete

Budapest, V., Arany János-utca, 11. szám
ajánl arankamentes loherét és lucernát, eredeti répa magvakat

5 és 10 kg-os csomagokban is
a m. kir. állami magvizsgáló állomás ólomzárával ellátva;

minden egyéb kerti és gazdasági magvakat, fűmagkeveréket — legelőbe és pázsitba, (96—3.3)

valódi gépolajokat.

kocsikenőcsöt, carbolumot (fateltésre), amerikai és császár-petroleumot, zsákokat, ponyvakat, lópokróczokat és minden egyéb gazdasági szükségleti czikkeket.

Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve megküldetik. — Minden részvett kiállításon első éremmel, — a brüsseli kiállítás első osztályú díszoklevelével kitüntetve.

Jobb a francia Cognac-neműeknél, melyek — a charentei borvidékek elpusztítása folytán — többnyire egészen vagy részben szeszből készítettnek. (93—6.2)

Olcsóbb a valóban borból előállított, de korántsem jobb francia Cognac-neműeknél is, miután ezekért üvegenként 1 forint 60 krnyi vám és szállítási költség fizetendő.

A telepen hivatalosan kiválasztott próbák Dr. Ludwig egyetemi tanár és csász. kir. főegészségügyi tanácsos, valamint Prof. Dr. Rössler, klosterneuburgi kísérleti állomás elnök által megvizsgáltatván, gyógyezelőkra is jelesnek találtattak.

Alkalmazva és ajánlva Albert udv. tan., Billroth udv. tanácsos, Chrobak tanár, Braun Károly udv. tan., Fernwald, Braun Gusztáv udv. tan., Oser egészségügyi tan., Schmitzler korm. tan. uraktól Bécsen és dr. Korczyński tanár, gyógyászati egyetemi igazgató urtól Krakóban.

Nagy-Beeskereken kapható Huber Gusztáv, Lengyel Sándor, Schlesinger Gersonnál és Bécsen, Kärntnerstrasse, 15. sz.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás

Nyári gyógyítás

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegye, egy sas és MOLL A. sokszorosított czége látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és atfestbajok, gyomorgörcs, nyálk. gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönfelebb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerüzleteiben.
MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Széküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozással az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívesen „Isten fizesse meg“ -et mondom érte; ezek a gyomrot jóva és lőt könnyűvé teszik.

Tisztelettel
Steinko P. I., lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat közsvény, csúsz, mindennemű testfájdalmak és bűnlásnál: **burogatás alakjában** minden sérelem és sebnél, daganatok, gyaladásoknál. **Belsőleg** vízzel vegyítve hirtelen rosszullet, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerüzlet és anyagkereskedésében.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Széküldés naponta utánvétellel. Ket üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy szerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet ohajtok tartani magamnál. Mely tisztelettel (253—52.33)

Hornof, lelkész Micholup-ban.

Kapható Nagy-Beeskereken: Mencer Lipót, Kellner József és Kovács Sándor gyógyszer, uraknál.

! Pénz!

földekre és házakra a legolcsóbb kamatok mellett a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítetik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors körösztülvétel felett mindenki meggyőződve lehet és szolgál minden e szakmába vágó fölvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom mindennemű állami és magán sorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönben mindennemű szelvények beváltására.

Igérvények minden húzásra.

Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

Első nagy-beeskereki váltó- és bizományi üzlet

L. Kadelsburger.

(6—26.6)

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

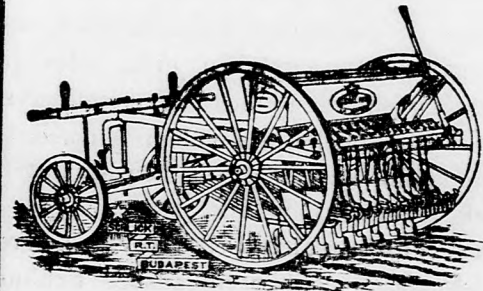
Gyár és igazgatóság: VI. külső váczit 1696-99.

Városi iroda és raktár: VI. váczit körut 57.

Gőz- és járgánycséplő-készületek.

Schlick-féle

szab.

két- és háromvasu ekék.
Schlick-féle szab. „Haladás“ sorvető-gépek.
Szórvavető gépek.

Schlick-féle szab. Rayol-ekék, Schlick- és Vidats-féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő-eszközök, boronák és rögtörő hengerek, szecsavágók, repavágók, repázók, tengeri morzsolók, csöves tengeri darálók, gabonatisztító rosták, örlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

JEGYZET. Van szerencsénk ezennel t. cz. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. váczit-körut 57. szám alatt lévő irodáink legnagyobb részét a külső váczit uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddigi irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési czikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

(61—18.5)

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.